

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

на съдията

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ

по к. д. № 8/18 г. на Конституционния съд

I. По допустимостта на искането:

Несъответствието с чл. 4, ал. 1 от Конституцията - едно от изложените с искането основания за противоконституционност, действително напуска правомощията на омбудсмана по чл. 150, ал. 3 от Конституцията да сезира Конституционния съд, както е прието и в мотивите на решението. Струва ми се, обаче, че разглеждането на това искане следваше да се отклони изрично с диспозитива поради липсата на процесуална легитимация, за да не бъде решението пречка по чл. 21, ал. 6 от Закона за Конституционен съд за разглеждането на ново искане на това основание, направено вече от оправомощен субект.

II. По основателността на искането:

Не се спори, че решението по чл. 36а, ал. 2 вр. ал. 1 от Закона за енергетиката (ЗЕ) на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) за утвърждаването на пределни цени на енергийните предприятия, доставящи електрическа енергия по регулирани цени, и операторите на преносни и разпределителни мрежи (всички наричани по-нататък „доставчиците“) е административен акт. Спорът е за вида на този акт, който дефинира и процесуалната легитимация за неговото оспорване по Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

1. Легално определение на индивидуалния административен акт съдържа чл. 21 АПК. Това определение е приложимо, по силата на чл. 37, ал. 1 и 2 от Указа за прилагане на Закона за нормативните актове, и в ЗЕ, който не дава различен смисъл на израза.

2. Решението не е индивидуален административен акт по смисъла на определението, както гласи оспорената част на разпоредбата, защото:

а. освен за доставчика, се отнася, през договора за общи условия, и до всички негови клиенти (на едро или крайни - § 1, т. 27б, 27в и 27г ЗЕ), т. е. не до индивидуално определен(и), а до неопределен и неограничен кръг лица.

Това се потвърждава косвено от изискванията на чл. 36а, ал. 1 и 3 ЗЕ за оповестяване в средствата за масова информация и в интернет на искането за утвърждаване и на утвърдените нови пределни цени по договорите с клиентите. Редът за издаване на решението е подобен на реда по чл. 77 и чл. 80 АПК за издаване на нормативните административни актове, а редът за съобщаване на решението – на този за съобщаване на общите административни актове - чл. 66, ал. 1 и чл. 72, ал. 1 АПК. И в двата случая, за разлика от индивидуалния административен акт, оповестяването е до неограничен брой адресати.

б. има нееднократно действие. То се прилага от влизането си в сила до прекратяване на действието си: за всички договори с нови клиенти; при всяка промяна от самия доставчик, за каквато той не е ограничен, на действащата цена, до тавана на пределната.

3. Оспорената норма пряко противоречи на чл. 120, ал. 2 от Конституцията. Нейната цел, всъщност, е тъкмо да изключи правото на жалба по конституционния текст на засегнатите от решението клиенти на доставчика.

а. Решението на КЕВР може да е само такова, с което се отхвърля или се уважава (изцяло или частично), искане по чл. 36а, ал. 1 ЗЕ на доставчика за увеличаване на пределната цена на продаваната от него електроенергия. Оспореният текст, третирайки административния акт като индивидуален, не отрича неговото право на жалба, тъй като формално той е единственият адресат на акта.

б. Срещу интересите на доставчика, обаче, икономически и, което е важното, юридически, стоят интересите на неговите клиенти. Последните няма да бъдат „засегнати“ от административния акт по смисъла на решение № 21 от 1995 г. на Конституционният съд за тълкуване на чл. 120, ал. 2 от Конституцията, само ако с акта искането се отхвърля изцяло. Във всички останали случаи техните права са непосредствено застрашени, защото единствената цел и последица от акта е възможността за повишаване на цената, заплащана за закупуваната от тях електроенергия.

По силата на конституционния текст, следователно, в тези последни случаи те

имат право на жалба.

в. Това им право признава и чл. 186, ал. 1 АПК, ако актът би могъл да бъде преценяван като такъв, какъвто е по определението на чл. 75, ал. 1 АПК – нормативен, а не индивидуален административен акт, за какъвто съдът е длъжен да го смята по силата на чл. 117, ал. 2, изр. 2 от основния закон и оспорената норма. Съображения за сроковете, действието и трудоемкостта на оспорването от неограничен брой лица не са конституционни съображения и не могат да служат за отричане на конституционното право на жалба срещу нормативния административен акт. Независимо от това, в своята Глава десета, раздел III, АПК е уредил цялостно производството по този вид оспорване.

г. Следваше поради това разпоредбата в частта относно думата „индивидуален“ да бъде обявена за противоконституционна като отнемаща установеното от чл. 120, ал. 2 от Конституцията право на жалба срещу решението на КЕВР, и то на именно тези граждани и юридически лица, в чиято полза са въведени регулираните цени.

4. Казано иначе и по-просто: парите за по-високата цена на продавача трябва и могат да дойдат единствено от купувача. При властнически регулирания пазар всяко повишаване на пределната цена е в полза на първия и в тежест на втория. Затова и двамата са процесуалнолегитимирани да оспорват акта, който я установява.

Ограничаването или изключването на процесуалната легитимация на когото и да е от тях ограничава или изключва независимия контрол върху властническия акт. Добре за властта, лошо за подвластния.

СЪДИЯ: Г. АНГЕЛОВ